Udskriftsdato: 15. april 2024

2008/1 BTL 115 (Gældende)

Betænkning over Forslag til lov om ændring af lov om social service (Familievejlederordning)

Ministerium: Folketinget

Betænkning afgivet af Socialudvalget den 17. marts 2009

Betænkning

over

Forslag til lov om ændring af lov om social service

(Familievejlederordning)

[af velfærdsministeren (Karen Jespersen)]

1. Udvalgsarbejdet

Lovforslaget blev fremsat den 28. januar 2009 og var til 1. behandling den 5. februar 2009. Lovforslaget blev efter 1. behandling henvist til behandling i Socialudvalget.

Møder

Udvalget har behandlet lovforslaget i 3 møder.

Høring

Et udkast til lovforslaget har inden fremsættelsen været sendt i høring, og velfærdsministeren sendte den 3. december 2008 dette udkast til udvalget, jf. SOU alm. del – bilag 109. Den 28. januar 2009 sendte velfærdsministeren de indkomne høringssvar samt et notat herom til udvalget.

Skriftlige henvendelser

Udvalget har i forbindelse med udvalgsarbejdet modtaget skriftlige henvendelser fra Dansk Blindesamfund og Landsforeningen af forældre til blinde og svagsynede.

Velfærdsministeren har over for udvalget kommenteret henvendelserne.

Deputationer

Endvidere har Landsforeningen af forældre til blinde og svagsynede mundtligt over for udvalget redegjort for sin holdning til lovforslaget.

Spørgsmål

Udvalget har stillet 11 spørgsmål til velfærdsministeren til skriftlig besvarelse, som denne har besvaret. 9 af udvalgets spørgsmål og velfærdsministerens svar herpå er optrykt som bilag 2 til betænkningen.

2. Indstillinger

Udvalget indstiller lovforslaget til *vedtagelse uændret.*

Liberal Alliance, Inuit Ataqatigiit, Siumut, Tjóðveldisflokkurin og Sambandsflokkurin var på tidspunktet for betænkningens afgivelse ikke repræsenteret med medlemmer i udvalget og havde dermed ikke adgang til at komme med indstillinger eller politiske udtalelser i betænkningen.

En oversigt over Folketingets sammensætning er optrykt i betænkningen.

Ellen Trane Nørby (V) Erling Bonnesen (V) fmd. *Anne-Mette Winther Christiansen (V)*
Karen Ellemann (V) Dennis Flydtkjær (DF) Tina Petersen (DF) René Christensen (DF) Vivi Kier (KF)
Tom Behnke (KF) Mette Frederiksen (S) Lone Møller (S) Lene Hansen (S) Lise von Seelen (S)
Özlem Sara Cekic (SF) Meta Fuglsang (SF) Marianne Jelved (RV) Line Barfod (EL)

Liberal Alliance, Inuit Ataqatigiit, Siumut, Tjóðveldisflokkurin og Sambandsflokkurin havde ikke medlemmer i udvalget.

Folketingets sammensætning

Venstre, Danmarks Liberale Parti (V)	47	Liberal Alliance (LA)	2
Socialdemokratiet (S)	45	Inuit Ataqatigiit (IA)	1
Dansk Folkeparti (DF)	25	Siumut (SIU)	1
Socialistisk Folkeparti (SF)	23	Tjóðveldisflokkurin (TF)	1
Det Konservative Folkeparti (KF)	17	Sambandsflokkurin (SP)	1
Det Radikale Venstre (RV)	9	Uden for folketingsgrupperne (UFG)	3
Enhedslisten (EL)	4		

Bilag 1

Oversigt over bilag vedrørende L 115

Bilagsnr.	Titel
1	Høringssvar og høringsnotat, fra velfærdsministeren
2	Udkast til tidsplan for udvalgets behandling af lovforslaget
3	Godkendt tidsplan for udvalgets behandling af lovforslaget
4	1. udkast til betænkning
5	Henvendelse af 18/2-09 fra Dansk Blindesamfund
6	Henvendelse af 9/3-09 fra Landsforeningen af forældre til blinde og svagsynede
7	Revideret tidsplan for udvalgets behandling af lovforslaget
8	2. udkast til betænkning

Oversigt over spørgsmål og svar vedrørende L 115

Spm.nr.	Titel
1	Spm. om redegørelse for omfanget af rådgivningen til den enkelte familie, til velfærdsministeren, og ministerens svar herpå
2	Spm. om, hvordan ministeren vil sikre, at kommunen underrettes så tidligt som muligt for dermed at sikre en tidlig indsats over for den enkelte familie, til velfærdsministeren, og ministerens svar herpå
3	Spm. om, hvordan ministeren vil sikre, at familierne får adgang til tilstrækkelig specialiseret rådgivning, til velfærdsministeren, og ministerens svar herpå
4	Spm. om, hvordan ministeren vil sikre et effektivt samarbejde med VISO, til velfærdsministeren, og ministerens svar herpå
5	Spm. om redegørelse for ministerens holdning til at forpligte de relevante instanser til at underrette kommunen om familier med børn med nedsat funktionsevne, til velfærdsministeren, og ministerens svar herpå
6	Spm. om redegørelse for ministerens holdning til, at familierne sikres en vedvarende rådgivning, ud over de første 3 måneder efter funktionsnedsættelsen er konstateret, til velfærdsministeren, og ministerens svar herpå
7	Spm. om redegørelse for ministerens holdning til, at familierne får mulighed for at benytte sig af telefonrådgivning hele døgnet, til velfærdsministeren, og ministerens svar herpå
8	Spm. om redegørelse for de økonomiske konsekvenser af, at hospitaler, praktiserende læger m.fl. forpligtes til at underrette kommunen, til velfærdsministeren, og ministerens svar herpå
9	Spm. om, hvorfor familier, hvor barnets funktionsnedsættelse har været konstateret i mere end 3 måneder, ikke er omfattet af lovforslaget, til velfærdsministeren, og ministerens svar herpå
10	Spm. om kommentar til henvendelse af 18/2-09 fra Dansk Blindesamfund, til velfærdsministeren, og ministerens svar herpå

11 Spm. om ministerens kommentar til henvendelsen af 9/3-09 fra Landsforeningen af forældre til blinde og svagsynede, til velfærdsministeren, og ministerens svar herpå

Bilag 2

Nogle af udvalgets spørgsmål til velfærdsministeren og dennes svar herpå

Spørgsmålene og velfærdsministerens svar herpå er optrykt efter ønske fra SF.

Spørgsmål nr. 1:

Vil ministeren redegøre for omfanget af rådgivningen til den enkelte familie, der er forudsat i forslaget, er der f.eks. taler om en enkelt samtale eller en vedvarende rådgivning?

Svar:

Formålet med familievejlederordningen er at tilbyde familier, hvis barn får konstateret en betydelig og varig funktionsnedsættelse, rådgivning og vejledning i den indledende fase, efter at kommunen har fået kendskab til, at funktionsnedsættelsen er konstateret. Formålet med vejledningen er at give information om mulighederne for hjælp fra det offentlige og information om handicaporganisationer m.v. Familievejlederen skal således yde den introducerende vejledning og skal kunne håndtere nogle af familiens indledende spørgsmål, hvorefter der skal formidles kontakt mellem familien og socialforvaltningen. Derimod er ordningen ikke tænkt som et stående tilbud til familien i et længere forløb.

Det må vurderes i hvert enkelt tilfælde, hvor mange rådgivnings- og vejledningssamtaler der vil være behov for, for at familievejledningen kan opfylde sit formål. I nogle tilfælde vil en enkelt samtale således kunne være tilstrækkeligt, mens der i andre tilfælde, f.eks. hvor sagen er mere kompleks, vil være behov for yderligere samtaler. En yderligere uddybning heraf vil finde sted i den kommende bekendtgørelse og vejledning.

Spørgsmål nr. 2:

Hvordan vil ministeren sikre, at kommunen underrettes så tidligt som muligt for dermed at sikre en tidlig indsats overfor den enkelte familie?

Svar:

Det er vigtigt, at der overfor den enkelte familie iværksættes en så tidlig indsats som muligt.

Der kan dog ikke opstilles nærmere regler, der skal sikre, at kommunen underrettes så tidligt som muligt. Dette hænger sammen med, at det kan være meget individuelt fra sag til sag, hvornår funktionsnedsættelsen hos barnet eller den unge kan siges at være konstateret.

Det ligger dog som en forudsætning i lovforslaget, at kommunen underrettes så hurtigt som muligt, efter at funktionsnedsættelsen er konstateret. Det bemærkes i denne forbindelse, at tre måneders-fristen, indenfor hvilken kommunen skal tilbyde familievejledning, regnes fra det tidspunkt, hvor kommunen har fået kendskab til, at der er konstateret en funktionsnedsættelse hos barnet eller den unge.

Det må i øvrigt i hvert enkelt tilfælde vurderes konkret, hvornår indenfor tre måneders-fristen familien er parat til at modtage familievejledning. Der vil således ikke være noget til hinder for, at familievejledningen tilbydes umiddelbart efter, at kommunen har fået kendskab til barnets eller den unges funktionsnedsættelse.

For en nærmere redegørelse om sundhedslovens og servicelovens regler om underretning henvises i øvrigt til besvarelsen af spørgsmål nr. 5.

Spørgsmål nr. 3:

Hvordan vil ministeren sikre, at familierne får adgang til tilstrækkelig specialiseret rådgivning?

Svar:

Formålet med familievejlederordningen er at tilbyde de berørte familier rådgivning og vejledning i den indledende fase, efter at barnets eller den unges funktionsnedsættelse er konstateret. Familievejlederen skal således yde den introducerende vejledning og skal kunne håndtere familiernes indledende spørgsmål.

Det vurderes at være af stor vigtighed, at de medarbejdere, der skal fungere som familievejledere, besidder den fornødne faglige viden i forhold til opgaveløsningen og den fornødne viden omkring muligheden for at henvise til landsdækkende ekspertise eller til VISO, hvis dette skønnes relevant. Det vil være op til den enkelte kommune som arbejdsgiver at sikre dette.

Den specialiserede rådgivning og vejledning er således ikke omfattet af familievejlederordningen, men skal fortsat ydes af de organisationer, herunder VISO, der besidder en særlig ekspertise på det relevante område.

Spørgsmål nr. 4:

Vil ministeren sikre et effektivt samarbejde med VISO, og i hvilket omfang vil VISO stå til rådighed?

Svar:

Det vil være en naturlig del af den rådgivning og vejledning, der finder sted i regi af familievejlederordningen, at der gøres opmærksom på VISO.

Det kan i øvrigt oplyses, at VISO yder faglig rådgivning i komplicerede enkeltsager på det sociale område og på specialundervisningsområdet. VISO vil, som det i øvrigt er tilfældet generelt, stå til rådighed vedrørende alle problemstillinger, der falder inden for VISO's formål.

Spørgsmål nr. 5:

Ministeren bedes redegøre for sin holdning til at forpligte de relevante instanser, f.eks. hospitaler, praktiserende læger og sundhedsplejen, til at underrette kommunen om familier med børn med nedsat funktionsevne?

Svar:

Til brug ved besvarelsen af spørgsmålet er der indhentet bidrag fra Ministeriet for Sundhed og Forebyggelse, som bl.a. har oplyst følgende:

»Den sociale lovgivnings bestemmelser om oplysningspligt, underretningspligt og ret til at udveksle oplysninger indgår i et samspil med sundhedslovens videregivelsesregler.

Videregivelse af helbredsoplysninger fra en sundhedsperson til en myndighed til andre formål end patientbehandling reguleres af lovens § 43. Den altovervejende hovedregel er her, at der kræves et skriftligt samtykke fra patienten (forældremyndighedsindehaveren) for at kunne videregive oplysningerne. Der er i en række undtagelsestilfælde mulighed for at videregive oplysninger uden patientens samtykke, men sundhedspersonen skal altid - medmindre der foreligger særlige grunde – forsøge at indhente patientens samtykke til videregivelsen.

Der kan efter sundhedslovens § 43, stk. 2, nr. 1, videregives helbredsoplysninger m.v. til andre formål end patientbehandling, når dette følger af en lovbestemt oplysningspligt, og oplysningen må antages at have væsentlig betydning for den modtagende myndigheds sagsbehandling.

En sundhedspersons tavshedspligt tilsidesættes således, hvis sundhedspersonen via lovgivning er pålagt en underretningspligt. Et eksempel på en underretningspligt følger af servicelovens § 153. Det fremgår af bestemmelsen, at offentligt ansatte m.fl. skal underrette kommunen, hvis de under udøvelsen af tjenesten eller hvervet får kendskab til forhold, der giver formodning om, at et barn eller en ung under 18 år har behov for særlig støtte.

Offentligt ansatte på sygehuse og praktiserende læger er således i dag berettiget til efter sundhedsloven at underrette kommunen uden patientens (forældremyndighedsindehaverens) samtykke, hvis betingelserne i servicelovens § 153 er opfyldt.«

Det kan herefter i forhold til servicelovens § 153 oplyses, at der er fastsat nærmere regler om underretningspligt i bekendtgørelse nr. 1336 af 30. november 2007 om underretningspligt over for kommunen efter lov om social service. Underretningspligten indtræder, når der foreligger oplysninger, der må give formodning om, at barnet eller den unge har behov for særligt støtte, fx på grund af nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne. Underretningspligten omfatter bl.a. offentligt ansatte og andre med offentlige hverv samt læger.

Der gælder således ifølge Ministeriet for Sundhed og Forebyggelse i dag en ret efter sundhedsloven for offentligt ansatte på sygehuse og praktiserende læger til at underrette kommunen uden patientens samtykke, hvis betingelserne i servicelovens § 153 er opfyldt. Herudover gælder der efter servicelovens regler en underretningspligt for offentligt ansatte over for kommunen i relation til børn og unge, der får konstateret en fysisk eller psykisk funktionsnedsættelse, og som derfor har behov for støtte.

Spørgsmål nr. 6:

Ministeren bedes redegøre for sin holdning til, at familierne sikres en vedvarende rådgivning, udover de første 3 måneder efter funktionsnedsættelsen er konstateret?

Svar:

Det er naturligvis vigtigt at sikre, at familierne får vedvarende rådgivning ud over de første tre måneder efter, at barnets eller den unges nedsatte funktionsevne er konstateret. Dette ligger imidlertid ikke inden for formålet med familievejlederordningen.

Formålet med familievejlederordningen er således at tilbyde en særlig vejledning i den indledende fase, efter at barnets eller den unges funktionsnedsættelse er konstateret. Herefter skal familievejlederen formidle kontakt og viden om familien til socialforvaltningen. Familievejlederen skal således kunne yde den introducerende vejledning og skal kunne håndtere nogle af familiens indledende spørgsmål. Derimod er ordningen ikke et stående tilbud til familien i et længere forløb.

Når rådgivningen og vejledningen i regi af familievejlederordningen er afsluttet, vil de berørte familier have ret til fortsat rådgivning og vejledning fra kommunen efter de nugældende regler herom.

Spørgsmål nr. 7:

Ministeren bedes redegøre for sin holdning til, at familierne får mulighed for at benytte sig af telefonrådgivning hele døgnet?

Svar:

Det er min opfattelse, at en mulighed for familierne til at benytte sig af telefonrådgivning hele døgnet falder klart uden for formålet med lovforslaget. Formålet med lovforslaget er således at etablere en ordning, der »bygger bro« til det offentlige system i den tidlige fase, hvor et forældrepar har fået at vide, at deres barn har nedsat funktionsevne, og hvor der typisk vil melde sig nogle helt klare spørgsmål om hjælpemuligheder m.v.

Det er endvidere min opfattelse, at et sådant tilbud vil være mindre relevant at etablere sammenholdt med, at familierne efter endt rådgivning og vejledning i regi af familievejlederordningen vil have ret til fortsat rådgivning og vejledning efter de nugældende regler herom.

Spørgsmål nr. 8:

Ministeren bedes redegøre for de økonomiske konsekvenser af, at

– hospitaler, praktiserende læger, sundhedsplejen og andre relevante instanser forpligtes til at underrette kommunen,
– familierne sikres en vedvarende rådgivning
– og familierne får mulighed for telefonrådgivning hele døgnet?

Svar:

Jf. svaret på spørgsmål nr. 5 er der efter servicelovens regler en underretningspligt for offentligt ansatte over for kommunen i relation til børn og unge, der får konstateret en fysisk eller psykisk funktionsnedsættelse, og som derfor har behov for støtte.

Jf. svaret på spørgsmål nr. 6 har familier med handicappede børn ret til fortsat rådgivning og vejledning fra kommunen efter de nugældende regler herom, når rådgivningen og vejledningen i regi af familievejlederordningen er afsluttet.

I beregningen af de økonomiske konsekvenser af en telefonisk døgnrådgivning er der beregnet udgifter for de timer, hvor der vil skulle være socialrådgivere til stede uden for normal arbejdstid. Der er derfor indregnet et tillæg for arbejdstid uden for normal arbejdstid. Den normale arbejdstid er beregnet på baggrund af antallet af arbejdsdage i 2009 og med en gennemsnitlig arbejdsdag på 7,4 timer.

Hvis hver kommune skal etablere en telefonisk døgnrådgivning, hvor der er en socialrådgiver til stede uden for den normale arbejdstid, skønnes de samlede udgifter at være ca. 300 mio. kr. årligt.

Spørgsmål nr. 9:

Vil ministeren redegøre for hvorfor familier, hvor barnets funktionsnedsættelse har været konstateret i mere end 3 måneder, ikke er omfattet af lovforslaget, når det som nævnt i bemærkningerne til lovforslaget, netop er problemer med mangelfuld rådgivning og vejledning fra kommunen, som lovforslaget skal forsøge at imødegå?

Svar:

Formålet med lovforslaget er at tilbyde en særlig vejledning i den indledende fase, efter at barnet eller den unge har fået konstateret en funktionsnedsættelse. Det vil således ligge uden for formålet med lovforslaget at lade familier, hvor barnets eller den unges funktionsnedsættelse er konstateret mere end tre måneder tilbage, være omfattet.

I forhold til disse familier forudsættes det, at de allerede er i kontakt med kommunen, og at de derfor ikke vil have behov for den introducerende rådgivning og vejledning, som er indeholdt i familievejlederordningen.

Det bemærkes, at disse familier naturligvis vil have ret til rådgivning og vejledning efter servicelovens nugældende regler herom.